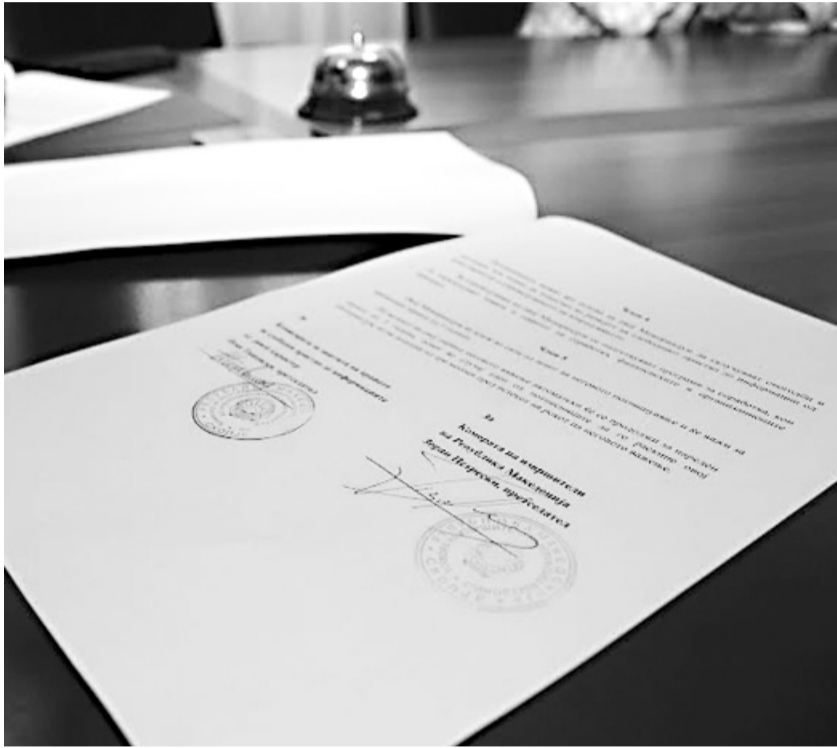

РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА НА ИЗВРШИТЕЛИТЕ ВО ЗАГРЕБ

Македонија лидер во извршување на судските одлуки на Балканот

Компаративните искуства на неколку земји во регионот недвосмислено покажуваат дека лидер на Балканот во сферата на извршување и реализација на судските одлуки е Македонија. Без разлика на изборот на модел на извршување што го имаат избрано државите во поширокото соседство, сите имаат една заложба - брзо и ефикасно спроведување на судските одлуки

Растоварување на судскиот систем од извршувањето и презентирање на позитивните искуства на македонскиот концепт на извршување, што веќе го презедоа Косово и Црна Гора, беа главните теми на регионалната конференција што се одржа неодамна во Загреб. Македонските искуства од сферата на извршувањето ги презентираше извршителката и претседателката на Дисциплинската комисија при КИРМ, Снежана Фитевска. На конференцијата, покрај Македонија, учествуваа и Хрватска, Србија, Албанија, Босна и Херцеговина, Косово и Црна Гора.

Сите земји од регионот се соочуваат со истите проблеми што ги носи секоја нова реформа во правосудниот систем. За разлика од Македонија, каде што веќе девет години функционира новиот концепт на извршување, некои од земјите во регионот се сè уште на почеток, но од излагањата на нивните претставници сметам дека се на пат да ја постигнат целта на функционален и ефикасен систем на извршување, кој е основен предуслов за остварување на правдата - вели Фитевска.

Во зависност од концептот и соодветниот закон на соодветната држава, извршителите се различно именувани. Во некои земји функционираат како судски извршители, државни извршители, приватни извршители, јавни извршители или е при-

фатен комбиниран систем на судски и приватни извршители.

- Заедничко за сите земји е јакнење на правната држава, намалување на ингеренциите на судовите и нивно растоварување од системот на извршување, зголемување на ефикасноста на извршувањето и остварување на правата на странките утврдени во судските одлуки и акти што се предмет на извршување - истакнува Фитевска.

Последниве години македонскиот концепт на извршување го презедоа Косово и Црна Гора, Босна и Херцеговина и Србија сè уште имаат и систем на судско извршување или, пак, на паралелни системи, а Хрватска тоа го има прелеано во надлежност на ФИНА - Државен орган за присилно извршување. Иако во дел од земјите е прифатен паралелен систем на извршување, каде што судските извршители функционираат паралелно со приватните извршители или државните извршители, во сите земји е почнат процесот за растоварување на судството од извршувањето. За оваа цел во земјите каде што сè уште функционира системот на судско извршување и каде што се огромни заостатоците при процесирањето на извршните судски предмети што се однесуваат на спроведување на веродостојните исправи, кои се бро-

јат во милиони, акцентот е ставен на проектот „Е-извршување“, сегмент од Проектот за регионалниот совет за соработка, кој го изведуваат словенечки експерти.

- Поимот е-извршување подразбира целокупната извршна постап-

ка или, пак, одреден нејзин дел, поднесување предлог за извршување, процесирањето, доставата, да се врши по електронски пат. Корисниците не употребуваат никаква хартија во целокупниот процес на извршувањето. Секоја хартиена одлука што би произлегла од страна на судот веднаш се дигитализира и се процесира понатаму. Хартиениот облик се чува засебно и се користи само во исклучителни случаи - велат во македонското Министерство за правда.

Како што посочуваат надлежните, Македонија во нацрт-извештајот на експертскиот тим е ставена како земја во која не се констатирани проблеми.

Широката распространетост на информатичката технологија во постапката на извршување во Македонија, чија крајна цел е ефикасност во корист на странките, се нотира и во годишниот извештај на Комората на извршителите. Годишната анкета покажува дека најголемиот дел од извршителите користат електронски пристап до услугите на Централниот регистар, Управата за јавни приходи, КИБС, Катастар, банките, како и електронски бази на закони, како што е akademika.com.mk.

Од КИБС за „Правда“ велат дека деведесет отсто од извршителите ги користат нивните услуги за заштита на странките во постапките.

- За разлика од други субјекти,

за извршителите може да се констатира дека можат да служат како пример за тоа како се уредува ова прашање. Комората на извршителите најпрофесионално ги направи сите подготовки за регулација на високата технологија со прецизирање на законските решенија сè со цел на еден безбеден и брз начин да се добиваат информации заради заштита на странките - објаснуваат оттаму.

Најголемиот суд во земјава - Основниот суд Скопје 2 и Комората на извршителите веќе спроведоа акцијата за регистрирање на извршителите во системот за е-достава.

- Сè уште не се регистрирани сите извршители од едноставна причина што со надградба на АКМИС-системот се појавија технички проблеми, а за кои е известена фирмата „Еду софт“ - одговорна за одржување на АКМИС-програмата и таа во најкус можен рок ќе го отстрани вакиот проблем, по што е доставата ќе започне тековно да се одвива до сите извршители - вели Сања Томиќ, портпаролката на Судот.

Од вкупно 98 извршители, 84 ги користат е-услугите на Катастарот, информираат оттаму. Од Катастарот посочуваат дека извршителите имаат можност од канцеларија да издаваат имотни листови, што битно го скратува времетраењето на целата постапка.

Намален македонскиот просек на извршување од 240 на 127 дена

Со децении еден од главните недостатоци на македонскиот систем на граѓанско право беше проблемот со кој се соочуваа доверителите при извршувањето на судските одлуки. Системот бараше странката повторно да води судска постапка по успешното добивање судски спор за да се обиде да ја изврши пресудата. Оваа комплицирана постапка често резултираше со одолжување со години, понекогаш и со децении. Имаше многу случаи кога пресудите никогаш не се извршуваа. Заостанувањето од 650.000 извршни предмети во судовите, како и предолгата постапка за решавање на овој вид предмети, придонесуваа за генералната недоверба во судскиот систем. Целта на реформата на системот на извршување беше да се надмине големиот проблем со одолжувањето во судовите. Со усвојувањето на Законот за извршување во 2005 година Македонија донесе смела одлука радикално да го смени системот на извршување. Новиот закон креираше систем со приватни извршители и им ја пренесе одговорноста за извршувањето на одлуките од граѓанските и управните спорови од судовите на извршителите. УСАИД беше клучен донатор, кој го поддржа развојот на овој систем од концепт до функционална институција. На почетокот реформата на системот на

извршување наиде на голем скептицизам во правната заедница. Денес мислам дека постои општа согласност дека реформата на системот на извршување беше успешна. Додека со претходниот систем на судско извршување само 17,8 отсто судски пресуди се извршуваа, новиот систем стигна до 54 проценти во 2011 година.

Според извештајот „Дуинг бизнис“ на Светска банка за 2015 година, просечното време потребно да се изврши судска пресуда во Македонија се намали од 340 на 127 дена.

Џејмс Стајн, директор на мисијата на УСАИД во Македонија во интервју за www.akademik.mk

МЕТОДИЈА КОСТАДИНОВ - НОВОИМЕНУВАН ИЗВРШИТЕЛ

Скопје го доби најмладиот извршител

Министерот за правда Аднан Јашари минатиот месец го назначи за извршител на подрачјето на Основниот суд Скопје 1 и Основниот суд Скопје 2, Методија Костадинов, кој со своите 30 години е најмладиот извршител што досега е именуван во земјава.

- Фактот што сум најмладиот именуван извршител за мене претставува голема чест и задоволство, но чувствувам и голема одговорност, имајќи ја предвид комплексноста на професијата - вели тој.

Според неговите кажувања, ова му дава дополнителен поттик да ја оправда довербата и успешно да ги извршува службени-

те должности, почитувајќи ги законските прописи, истовремено почитувајќи го достоинството на странките.

- Сметам дека, покрај чувствителноста на оваа професија, работата на извршителите е сложена и одговорна и бара широка познавања од областа на правото. Извршителите како дел од правосудниот систем спроведуваат судски и други одлуки.

Всушност, целта на извршувањето е да се постигне целосно владеење на правото и јакнење на правната сигурност, преку правилно и навремено извршување - истакна тој.

Костадинов ќе ја наследи

канцеларијата на Јулија Ѓорѓиева, чија должност престана пред неколку месеци, откако таа даде оставка.

Што се случува со предметите до назначувањето на новиот извршител, дали промената би можела да предизвика дополнителни финансиски импликации на товар на странките, се најчестите прашања при вакви ситуации.

- Законот за извршување стриктно го уредува ова прашање, имено член 64-а предвидува дека новоименуваниот извршител ќе ги преземе предметите, книгите и евиденцијата што ја водел извршителот чија должност престанала и ќе ја продолжи ра-

ботата по предметите.

Покрај обврската за преземање и продолжување со работа на предметите, имам обврска да се известат доверителите што имаат поднесено барање за извршување кај извршителот чија должност престанала да им се овозможи правото на избор на извршител. Самиот закон за извршување за оваа ситуација, односно за промената на надлежен извршител, не предвидува дополнителни финансиски импликации што можат да паднат на товар на странките - појаснува младиот извршител.

Во Македонија во моментот работат 98 извршители, кои вработуваат над 500 лица.